שלמי העובדי כוכבים עולות *איבעית אימא קרא ואיבעית אימא סברא איבעית אימא סברא עובד כוכבים א) לבו לשמים ואיבעית אימא קרא אשר יקריבו לה' לעולה כל דמקרבי עולה ליהוי מתיב רב חמא בר גוריא *עובד כוכבים שהתנדב להביא שלמים נתנן לישראל ישראל אוכלן נתנן לכהן הכהן אוכלן אמר רבא הכי ב) קא אמר על מנת שיתכפר בהן ישראל ישראל אוכלן על מנת שיתכפר בהן הכהן כהן אוכלן מתיב רב שיזבי אלו מנחות נקמצות ושיריהן לכהנים מנחת עובדי כוכבים א"ר יוחנן לא קשיא הא רבי יוסי הגלילי הא ר"ע *דתניא איש מה ת"ל איש איש לרבות את העובדי כוכבים שנודרין נדרים ונדבות כישראל אשר יקריבו לה' לעולה אין לי אלא עולה שלמים מנין ת"ל נדריהם תודה מנין ת"ל נדבותם מנין לרבות העופות והיין והלבונה והעצים ת"ל נדריהם לכל נדריהם נדבותם לכל נדבותם א"כ מה ת"ל עולה פרט לנזירות דברי ר' יוסי הגלילי ר"ע אומר אשר יקריבו לה' לעולה אין לי אלא עולה בלבד והאי פרט לנזירות מהכא נפקא מהתם נפקא *דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש *כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר בני ישראל נודרין ג) ואין העובדי כוכבים נודרים אי מהתם הוה אמינא קרבן הוא דלא לייתי אבל נזירות חלה עלייהו קמ"ל כמאן אזלא הא *דתנן אמר ר"ש שבעה דברים התקינו בית דין וזה אחד מהן עובד כוכבים ששלח עולתו ממדינת הים ושלח עמה נסכיה קריבין משלו ד) ואם לאו קריבין משל ציבור לימא ר' יוסי הגלילי ולא ר"ע אפילו תימא ר"ע עולה וכל ה) *חבירתה מאן תנא להא דת"ר *אזרח מביא נסכים ואין העובד כוכבים מביא נסכים יכול לא תהא עולתו טעונה נסכים ת"ל ככה מני לא ר' יוסי הגלילי ולא ר"ע אי רבי יוסי הגלילי הא אמר אפילו יין נמי אי ר' עקיבא הא אמר עולה אין מידי אחרינא לא איבעית אימא ר' יוסי הגלילי ואיבעית אימא ר"ע איבעית אימא ר' יוסי הגלילי סמי ו) מהכא יין ואיבעית אימא ר"ע עולה וכל ז) *חבירתה: ר"ש אומר מנחת חוטא של כהנים [וכו']: מנה"מ דת"ר והיתה לכהן כמנחה שתהא עבודתה כשרה בו, אתה אומר שתהא עבודתה כשרה בו או אינו אלא להתיר מנחת חוטא של כהנים, ומה אני מקיים וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל מנחת נדבתו אבל חובתו תהא נאכלת תלמוד לומר והיתה לכהן כמנחה מקיש חובתו לנדבתו ח) מה נדבתו אינה נאכלת אף חובתו אינה נאכלת, אמר רבי שמעון וכי נאמר והיתה לכהן כמנחתו והלא לא נאמר אלא כמנחה אלא להקיש

מנחת

ויקרא כב | במדבר ו | ויקרא ה | ויקרא ו

שלמי העובדי כוכבים. עובד כוכבים שנדר להביא שלמים עולות הן ואין נאכלין וה"ה דמנחתו כליל: **לבו לשמים.** כוונתו הוא שיהא קרבנותיו כליל לשמים ולא שיאכלו: **כל דמקרבי עולה ליהוי.** שיהא דין עולה שאין נאכלת ולא דין שלמים: **הכהן אוכלן.** כשאר שלמים וקשיא לרב הונא: **הכי קאמר נתנן לישראל על מנת שיתכפר בהן ישראל.** כגון שהיה ישראל מחוייב תודה אחר שלמים ונתן עובד כוכבים להוציא ידי חובתו יזכה ישראל בבשר ויאכלנו אבל נדר סתם שלמים ליהוי עולה: **מנחת עובדי כוכבים.** והשלמים כמנחתו דנאכלין לכהנים: **והיין והלבונה.** שיכול להתנדב ולהביא יין ולבונה: **מה ת"ל לעולה.** דמשמע שאין מביאין אלא עולה: **פרט לנזירות.** כלומר עולה סתם יכולין ט) (עכו"ם) ולא עולת נזירות שאם נדר בנזיר אין נזירות חל עליו לפי שיש בה עולה חטאת ושלמים: **ר"ע אומר אין לי** מביאין אלא עולה לחוד, פרט לכל שאר קרבנות והאי דקתני שלמי העובדי כוכבים עולות היינו אליבא דר"ע (מתני') דקתני מנחת עובדי כוכבים רבי יוסי הגלילי היא: **אי מהתם.** מאשר יקריבו לה' לעולה: **הוה אמינא** קרבן נזירות הוא דלא לייתי חטאת עולה ושלמים אבל וכו': **קמ"ל.** כי יפליא דאין נודרין כלל דאפי' נזירות לא חיילין עלייהו: **התקינו בית דין** וזה אחד מהן עובד כוכבים ששילח כו': **לימא רבי יוסי היא.** דמרבי ביין דהיינו נסכים: **ולא ר"ע.** דאמר אין לי אלא עולה ולא נסכים: **אפי' תימא ר"ע.** דהאי דאמר ר"ע דאין נודרין אלא עולה עולה וכל חבירתה דהיינו נסכים אבל נסכים לחודייהו לא: **אזרח.** בנסכים כתיב (במדבר טו) כל האזרח יעשה ככה: **ואין העובד כוכבים.** מתנדב להביא נסכים בלא זבח: **ככה.** עיכובא שיהו כל עולות טעונות נסכים: **הא אמר אפי' יין** לחודיה נמי. מביא כדקתני מנין לרבות העופות והיין לחודיה דהיינו נסכים שמביא והכא תניא אין העובד כוכבים מביא נסכים: **הא אמר עולה.** לחודה אין מידי אחריני לא והכא קתני דעולתו טעונה נסכים: **סמי (א) מכאן נסכי יין.** י) ואמר מנין לרבות העופות והלבונה ולא תיתני היין: **והיתה לכהן כמנחה.** במנחת חוטא כתיב: **שתהא עבודתה כשרה בו.** שאם חטא ונתחייב להביא מנחה יכול להקריבה הוא בעצמו יא) דהכי משמע והיתה לכהן מנחת חוטא של עצמו כמנחת נדבתו שיכול להקריבה הוא בעצמו: **או אינו אלא להתיר שירי מנחת חוטא של כהנים.** באכילה כמנחת ישראל: **והיתה לכהן.** מקיש חובתו דהיינו מנחת כהן לנדבתו דהיינו כמנחה דמשמע כמנחת נדבתו מה נדבתו אינה נאכלת ואינה נקמצת דכתיב (ויקרא ו) כליל תהיה: **אף מנחת חובתו אינה נאכלת.** ומאחר דאינה נאכלת אי אתה יכול להתיר

מנחת

רש"י כת"י

שלמי לשמים. דאינו יודע בטיב קרבן וכי נדר שלמים לשמים נדר הלכך כליל הן נעשים: **אשר יקריבו לה' לעולה.** יסיה והעובד כוכבים קא מיירי וריישא דקרא איש איש מבית ישראל וגו' ואמרי' לקמן מה ת"ל איש איש לרבות עובדי כוכבים כו': **נתנן לישראל.** לאפוקי לעובד כוכבים דלא שייכי קדשים דמעל אסור בקדשים כדאמרי' בהבעל ביבמות: **שיתכפר בהן ישראל.** שאמר העובד כוכבים הרי ע' שלמים להקריבם בשם פלוני שנדר להביא שלמים דהכי הוי נאכלים דהא בשביל ישראל קא אתו וממנה הוא דיהיב ליה עובד כוכבים: **מנחת עובד כוכבים.** אלמא דקרבן העובד כוכבים נאכל: **העופות.** עולת העוף: **והיין.** לנסכים: **פרט לנזירות.** קרבן נזיר דהוא"ל ואין נזירות חלה עליו כדאמר לקמן קרבן נמי לא מייתי: **וזה אחד מהן.** לעיל מיניה קא מיירי מהפסקינו בבהמה הנמצא בעזרה יהיה נסכיה קריבין משל צבור: **לימא.** הא דקתני דעובד כוכבים מביא נסכים ר' יוסי הגלילי היא ולא ר' עקיבא: **וכל חבירתה.** כל הבאות דהיינו נסכים הבאים עמה: **ואין העובד כוכבים** מביא נסכים. בלא קרבן: **שתהא עבודתה כשרה בו.** כהן שחטא מקריב הוא עצמו מנחתו והכי דרשינן והיתה לכהן כלומר אם משל כהן הבא כשרה בו להקריב כשאר מנחות: **או אינו.** אלא דהכי משמע אם של כהן היא תהא כמנחת חובה של ישראל שיריה נאכלין: **ומה אני מקיים** כו'. במנחת נדבתו מוקמינן לה: **כמנחה.** כאלו מנחתו הבא מנחת חובתו:

בחלקו בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים אינה מקודשת דמשולחן גבוה קא זכו אלא לענין אחר קאמר דאין יכול ליתנו לכל כהן שירצה ומיהו הא מילתא דריש התם מדכתיב מלבד איל הכיפורים ושמא אתא קרא לאשמועינן דמועלין בו עד שיבא ליד כהן כדאמר גבי חרמים בסוף המקדיש (ערכין דף כט.) כל זמן שהם ביד בעלים הרי הן כהקדש לכל דבריהם נתנן לכהן הרי הן כחולין ומדקרייה רחמנא אשם לא הוה ידענא הך מילתא דלא הוה מסתבר לאוקמי הכי וא"ת והיאך מקדשין בו את האשה הא לאו ממון כהן הוא כדמשמע בסוף הגוזל קמא (בבא קמא דף ק:) דמחזירין בלילה והחזירה אגלאי לא יצא דאשם קרייה רחמנא ועוד מסיק התם (דף קי:) דאין חולקין גזל הגר כנגד גזל הגר משום דאשם קריי' רחמנא וי"ל דהנ"מ קודם חלוקה אבל לאחר שניטל לכל אחד חלקו נעשה ממון כהן: **איש** איש לרבות העובדי כוכבים שנודרים נדרים כו'. תימה דתיפוק לי' מדכתיב גבי בעלי מומין (ויקרא כב) ומיד בן נכר לא תקריבו מכל אלה הא תמימים תקריבו ואין לומר דהיינו ישראל מומר כמו בן נכר דפסח דהא אמרינן בפ"ק דתמורה (דף ג. ושם) ומיד בן נכר לא תקריבו למה לי דסד"א הואיל ולא נצטוו בני נח אלא על מחוסרי אברים לא שנא במזבח דידהו ולא שנא במזבח דידן קמ"ל וי"ל דהאי לאו איש הוה אמינא בבעלי מומין הוא דקאי בלאו אבל תמימים נמי דליכא לאו איסורא מיהא איכא ועוד י"ל דהאי קרא בקרבן ציבור מוקמינן ליה בת"כ דהכי תניא התם מנין שאין מקבלין שקלים מן העובדי כוכבים ת"ל ומיד בן נכר לא תקריבו את לחם אין לי אלא תמידין שנקראו לחם שאר קרבנות ציבור מנין ת"ל מכל אלה וקמ"ל קרא דאפילו בא העובד כוכבים ומוסר לציבור אין מקבלין ממנו וכ"ש שאין מקבלין ממנו קרבנות של עצמו ומיהו השתא דאשמעינן איש איש דמקבלין מהן נדרים ונדבות מוקמינן נמי קרא בבעלי מומין כדאיתא בתמורה (גם זה שם"): **אי** לרבי יוסי הגלילי אפילו יין נמי. ולא מצי למימר דיין נמי דקאמר רבי יוסי הגלילי בבא עם הזבח אתא דהכא מרבי ליה מדכתיב ככה ולאו מרבי ליה מכלל ועוד מדחשיב ליה בהדי עופות ומנחות דבאין בפני עצמן ועוד דמרבינן ברישא תודה ושלמים ובריש תמורה (דף ג.) משמע [דהא] דאין עובד כוכבים מביא נסכים מיירי בבאין עם הזבח דגרסינן התם קדשי עובדי כוכבים לא נהנין ולא מועלין ואין מביאין עליהם נסכים וקאמר מנהני מילי ומייתי מברייתא דהכא מיהו ברוב ספרים לא גרסי' עליהם אבל בספר רבינו גרשם כתוב עליהם ובקונט' פי' כאן ואין העובד כוכבים מביא נסכים בלא קרבן:

אי

יג א ב מיי' פ"ג מהל' מעה"ק הלכה ג:

יד ג מיי' שם הלכה ג:

טו ד מיי' פ"ב מהל' נזירות הלכה טו:

טז ה מיי' פ"ד מהל' שקלים הלכה ג:

יז ו מיי' פ"ג מהל' מעה"ק הלכה ה:

יח ז מיי' שם פי"ב הלכה ט:

צ"ל דלא החזירו בלילה או החזירו מאליו כו'

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה סמי מהכא סמי יין:

[גי' הערוך אביזרהא וכן גרסי' סנהדרין עה: ד"ה אביזרהא גורס בסוגיא דהכא הכי וכן גי' ילקוט]

[וע"ע תוס' חולין יג: ד"ה אבל ותוס' תמורה ג. ד"ה ומיד]

[אביזרהא גי' ילקוט] פי' רש"י סנהדרין עה: ד"ה אביזרייהו

שיטה מקובצת

א] לבו בא בלבו: ב] קאמר עלי: ג] נודרין בנזיר ואין העובדי כוכבים נודרין בנזירה] ואם לאו קרבן משל צבור. וא"ת אמאי לא כייפינן ליה להביא נסכים משלו כדאמרינן בהתודה האומר הרי עלי תודה בלא לחם זבח בלא נסכים כופין אותו להביא לחם ונסכים ר"ל דהיינו ישראל אבל עובד כוכבים אין כפיה לעובד כוכבים: ה] וכל אביזרא פי' תכשיטיה: ו] סמי מכאן יין דאין מתנדב יין לנסכים לבד בלא זבח אבל עם הזבח אפילו שיביא אם ירצה כדאמר לעיל עובד כוכבים ששלח עולתו כו' נסכים קרבין משלו [והתניא] ברייתא אזרח מביא נסכים כלומר מתנדב יין בלא זבח ואין העובד כוכבים מתנדב יין בלא זבח יכול כו' ת"ל ככה עיכובא ועולתו טעונה [נסכים] משלו אם ירצה ואם אינו מביא משלו מביא משל צבור וי"מ אזרח מביא נסכים עם חובה דכופין אותו להביא נסכים עם עולתו ואין עובד כוכבים מביא נסכים אין כופין אותו להביא יין משלו לנסכים של זבחו יכול לא תהא עולתו טעונה נסכים כלל ת"ל ככה עיכובא דאף עולתו טעונה נסכים ומשל צבור כדאמרינן לעיל ואם לאו מביא משל צבור והא דקאמר סמי מכאן יין ה"ק דאין כופין אותו להביא יין לנסכים: ואיבעית אימא ר' עקיבא והא דקאמר ואין העובדי כוכבים מביאין נסכים בפני עצמן אבל קרבנם טעון נסכים כנסכים הבאים עם הבהמה ולעיל קאמר דמשל צבור וא"ת אמאי לא כפינן ליה והא אמרינן לקמן האומר הרי עלי זבח בלא נסכים כופין אותו ויביא זבח ונסכים ר"ל דהיינו ישראל אבל עכו"ם לאו בר כפיה הוא ע"ל דהיינו דברייתא ואין העובד כוכבים מביא נסכים אף עם הבהמה יכול לא יהא קרבנו טעון נסכים ת"ל ככה שאם יש לו אוהבים ישראלים יביאו בעבודו ולא יהא קרבנו קרב בלא נסכים ולכך התקינו ב"ד שאם אין לו אוהבים יהיו באים משל בזבחים כשני פירושים הללו בפרק ב"ש לפי' ראשון גרסי' קדשי עובד כוכבים לא נהנין כו' ואין מביאין נסכים יה"פ אין מביאין נסכים בפני עצמן אבל הן צריכין להביא עם הזבח ולפי' השני ן נסכים אבל קרבנם טעון נסכים והי"פ אין מביאין העובדי כוכבים על קרבנם נסכים אבל קרבנם טעון נסכים משל צבור ותרסא אחרונה יש בפי' רגמ"ה ז"ל: ז] וכל אביזרא כל מה שצריך להם נודרין עמה. רגמ"ה: ח] מה נדבתו כו' וא"ת מאחר דאצטריך קרא והיתה לכהן כמנחה לוקי דרשא א"כ מהיכי תיתי שתהא עבודתו כשרה בו כלומר דמביא מנחתו אף במיסור שאינו שלו י"ל דאי לאו דאצטריך למכתביה למדרש שתהא עבודתו כשרה בו לישתוק קרא מיניה ומסילא ידענא דאין מנחתו נאכלת אבל מאחר דאצטריך למכתביה למדרש שתהא עבודתו כשרה בו מקשינן נמי חובתו לנדבתו שלא נאמר שתהא כמנחת חוטא של ישראל: ט] יכולין לנדור תיבת להביא ל"ש: י] יין ואימא: יא] בעצמו דכתיב והיתה:

ב) אשר יקריבו לה' לעולה והעובד כוכבים קא מיירי דברישא וקרא כתיב איש איש ואמרינן לקמן לרבות ס': ג) מקיטם זה גזל הגר עד אליו וכו' בייך לעיל אחר מיטם קמ"ל

רבינו גרשום

בלבו לשמים. שיהא קרבנו כליל: א) לכל נדריהם לרבות עובדי כוכבים שנודרין כישראל. (והוא אשר יקריבו לה' לעולה) ב) זה גזל הגר. דכתיב אם אין לאיש גואל להשיב האשם אליו וכו': הכי קאמר נתנן לישראל כדי שיכפר בהן ישראל. שיזרוק הדם ויזכה בבשר ישראל אוכלן. אבל נדר והביא סתם עולה גזירה. מנחת עובד כוכבים. ושלמים כמנחתו דנאכלין לכהנים: והיין והלבונה שיכול להתנדב יין או לבונה: (ולהביא) [א"כ מה ת"ל] עולה פרט לנזירות. כלומר עולה סתם יכולין לדור ולא עולה נזירות דאית בה עולה ושלמים וחטאת אין יכולין לדור: ר' עקיבא אומר אין לי אלא עולה שנודרין פרט לכל אלו: קמ"ל אידך קרא דאין העובדי כוכבים נודרין. לימא ר' יוסי הגלילי. דמרבי יין ולבונה: וכל אביזריהו. כל מה שצריך לה נודרין דהיינו נסכין: אזרח. כל האזרח יעשה ככה וכו' כתיב בנסכים: ואין העובד כוכבים מביא נסכים. מתנדב להביא נסכים בלא זבח: ת"ל ככה יעשה לכל עולות שטעונות נסכים: סמי מהכא יין. אלא מנין לרבות העופות והלבונה: והיתה לכהן כמנחה. במנחת חוטא כתיב: שתהא עבודת מנחתו כשרה בו. שאם היה הוא עצמו חוטא והביא מנחה יכול להקריבה הוא עצמו: או אינו אלא להתיר שירים לאכילה: מה נדבתו אינה נאכלת ואינה נקמצת. דכתיב כליל:

תוספתא דשקלים פ"ג

[נזיר סב.] חולין יג:

[תמורה ב]

[נזיר סב.]

[או אשה]

לעיל נא. שקלים פ"ז מ"ו

[ר"ל לכהן כמנחה ממנו]

לקמן קד.-קה. [זבח תמורה ג. זבחים מה.]

ויקרא כב

דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אלהם איש איש מבית ישראל ומן הגר בישראל אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם ולכל נדבותם אשר יקריבו לה' לעולה

במדבר טו (כ' נסכים)

יג כל האזרח יעשה ככה את אלה להקריב אשה ריח ניחוח לה'

נושא (המשך)/מקבלי

△

קושיות על ר' הונא ממקורות שבהם רואים דקני' שנדב שלמים הרי הוא שלמים ולא כר' הונא דאמר שהם עולות

נושא

מח' ר' יוסי הגלילי ור"ע נדבת עכו"ם - רק עולה או קרבנות נוספים

נושא

עכו"ם אינו נודר נזירות

נושא

האם עכו"ם מביאין נסכים(יין)

נושא

מקור לדברי ר"ש דמנחת חוטא של כהן נקמצת הקומץ קרב בעצמו והשיריים קריבין בעצמם